

«Փըրֆեկթ Աուդիտ» ՍՊԸ

Հասցե՝ ՀՀ, քաղաք Երևան, Տիգրան Մեծի 4

ՀՎՀՀ՝ 02591995

Հեռ./ֆաքս՝ /010/ 524 724

Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ՀՀ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՏԵՂ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2023 ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԻԴԻՏԻ

Համայնքի բյուջեն տեղական ինքնակառավարման մարմիններին Սահմանադրությամբ և օրենքներով վերապահված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ դրամական միջոցների ձևավորման և ծախսման ֆինանսական ծրագիր է: Համայնքի բյուջեն ակնկալվող եկամուտների և առաջարկվող ծախսերի համապարփակ թվարկումն է գալիք ֆինանսական տարվա համար, կառավարման մարմինների յուրաքանչյուր գործառույթի գծով: Համայնքի բյուջեի որպես կառավարման միջոց կարող է օգնել համայնքին սահմանելու և գնահատելու համայնքային ստորաբաժանումների գործունեության արդյունավետությունը: Այն հնարավորություն է տալիս բարձրացնելու համայնքի կառավարման պատասխանատվությունը և հաշվետու լինելու աստիճանը: Բյուջեի առավել արդյունավետ, օգտավետ, նպատակային լինելու տեսանկյունից շատ կարևոր է բյուջեի կատարման նկատմամբ պարբերական հսկողության իրականացումը, ինչպես նաև բյուջեի կատարողականի վերլուծության ենթարկումը:

Տեղ համայնքի ղեկավարի 2023 թվականի դեկտեմբերի 18-ի թիվ 243-Ա որոշմամբ հաստատված Տեղի համայնքապետարանի ներքին աուդիտի 2023 թվականի տարեկան ծրագրի համաձայն իրականացվել է Տեղի համայնքապետարանի աշխատակազմի բյուջետավորման գործընթացի, ծախսերի ըստ բյուջետային գործառնական և տնտեսագիտական դասակարգման կատարման կատարողական աուդիտ, որի շրջանակներում ուսումնասիրվել և վերլուծվել է կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բյուջեի կատարման եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունները:

Վերլուծության արդյունքում պարզվել է, որ թեև բյուջեն կազմելիս հիմքում դրվել են նախորդ տարիների ցուցանիշների համեմատականները (դինամիկան), այդուհանդերձ արձանագրվել են թերկատարումներ որոշ եկամուտների և ծախսային ուղղությունների մասով: Կատարված վերլուծությունները, ներկայացված բացատրություններն և պարզաբանումները ներկայացված են ստորև .

Տեղ համայնքի 2023 թվականի բյուջեի կատարման ամփոփ աղյուսակ ծախսերի գծով

**Սյունիքի մարզի Տեղ համայնքի 2023 թվականի բյուջեի կատարման տարեկան
հաշվետվության կատարողականի աուդիտ**

Տեղ համայնքի 2023 թվականի բյուջեի ամփոփ աղյուսակ եկամուտների գծով
/հազ.դրամ/

Հոդվածների անվանումը	Եկամուտների պլան	Ճշտված պլան	Փաստացի մաս	Շեղում գումարով		%
				+	-	
1. Հարկային եկամուտ	58,581.60	63,658.40	63,130.00		- 528.40	99.17%
ա) անշարժ գույքի հարկ	35,665.40	35,565.80	34,636.10	- 929.70		97.39%
բ) գույքային հարկեր այլ գույքից	21,956.20	27,132.60	27,607.40	474.80		101.75%
գ) տուրքեր	960.00	960.00	886.50		- 73.50	92.34%
2. Պաշտոնական դրամաշնորհներ	156,131.80	172,496.60	173,544.20	1,047.60		100.61%
ա) դոտացիա	156,131.80	156,131.80	162,013.70	5,881.90		103.77%
բ) սուբվենցիա	0.00	16,364.80	11,530.50		- 4,834.30	70.46%
3. Այլ եկամուտներ	23,105.80	238,288.40	234,715.20		- 3,573.20	98.50%
ա) գույքի վարձակալությունից եկամուտներ	7,385.80	8,385.80	8,630.70	244.90		102.92%
բ) վարչական գանձումներից	9,720.00	12,233.00	13,586.60	1,353.60		111.07%
գ) Մուտքեր տույժեր տուգանքներից	0.00	800.00	800.00	-		100.00 %
դ) Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ	0.00	7,000.00	7,000.00	-		100.00 %
ե) Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ	0.00	360.00	360.00	-		100.00 %
դ) Այլ մուտքեր	6,000.00	209,509.60	204,337.90		- 5,171.70	97.53%
Ընդամենը	237,819.20	474,443.40	471,389.40		- 3,054.00	99.36%

/հազ.դրամ/

Հոդվածների անվանումը	Ծախսերի պլան	Ճշտված պլան	Փաստացի մաս	Շեղում գումարով		%
				+	-	
1.Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ	98,274.00	155,708.70	148,416.50		- 7,292.20	95.32%
2.Պաշտպանություն	3,860.00	5,486.80	3,818.30		- 1,668.50	69.59%
3.Տնտեսական հարաբերություններ	29,560.00	224,592.90	223,869.80		- 723.10	99.68%
4. Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն	17,075.20	20,853.10	20,178.90		- 674.20	96.77%
5.Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ ծառայություն	14,560.00	34,349.60	29,282.90		- 5,066.70	85.25%
6.Հանգիստ, մշակույթ և կրոն	4,590.00	13,218.00	7,771.60		- 5,446.40	58.80%
7.Կրթություն	50,700.00	56,097.70	54,505.30		- 1,592.40	97.16%
8.Սոցիալական պաշտպանություն	4,200.00	4,200.00	2,405.90		- 1,794.10	57.28%
9.Հիմնական բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր	15,000.00	10,500.00	0.00		-10,500.00	0.00%
Ընդամենը	237,819.20	525,006.80	490,249.20		-34,757.60	93.38%

2023 թվականին համայնքի բյուջեով նախատեսված որոշ եկամտատեսակների գծով կատարվել են թերհավաքագրումներ և գործառնական դասակարգման որոշ ծրագրերով նախատեսված մի շարք ծախսեր չեն կատարվել, որոնց վերաբերյալ ղեկավարության կողմից ներկայացվել են ներքոհիշյալ բացատրություններն ու պարզաբանումները.

Եկամուտներ

2023 թվականին համայնքի բյուջեով նախատեսված եկամտատեսակների գծով հավաքագրումները մեծամասամբ կատարվել են գերակատարումներով: Բացի ստորև նշվածներից, որի համար ներկայացնում ենք ղեկավար կազմի կողմից կատարած պարզաբանումները:

- 1) Տուրքեր՝ /92.34%/ 886 500 ՀՀ դրամ

2023 թվականի տարեկան բյուջեի եկամուտների հավաքագրման մեջ տեղական տուրքերի թերակատարումը 73,5 հազ. ՀՀ դրամով պայամանվորված է համայնքում տնտեսավարող սուբյեկտների գործունեության ժամանակավորապես դադարեցմամբ:

2) Սուբվենցիա՝ /70.46%/ 11 530 500 ՀՀ դրամ

Սուբվենցիոն գումարների ստացման 4845,0 հազ. ՀՀ դրամի թերակատարումը պայմանավորված է Տեղ համայնքի խաղահրապարակ-ժամանցի կենտրոնի վերակառուցման վերանորոգման աշխատանքների սուբվենցիոն ծրագրի շրջանակներում կապալառու կազմակերպությանը փոխանցման ենթակա գումարի որպես 2023 թվականի տարեսկզբի ազատ մնացորդ ֆոնդային բյուջե տեղափոխվելու հանգամանքով:

Ծախսեր

2023 թվականին ըստ գործառնական դասակարգման ներքոհիշյալ ծրագրերով նախատեսված մի շարք ծախսեր չեն կատարվել, որոնց վերաբերյալ ղեկավարության կողմից ներկայացվել են հետևյալ բացատրություններն ու դիտարկումները.

1) Պաշտպանություն՝ /69.59%/ 3 818 300 ՀՀ դրամ

2023 թվականի տարեկան բյուջեի պլանավորման ժամանակ համայնքի գլխավոր ֆինանսական փաստաթուղթը կազմվել է հաշվի առնելով ստեղծված քաղաքական, սահմանային և պատերազմական իրավիճակը: Պաշտպանություն բյուջետային տողով նախատեսված գումարները օգտագործվել են համայնքի մարտական դիրքերի կահավորման, քաղաքացիական բնակչության պաշտպանությանն ուղղված, իչպես նաև արցախահայության բռնի տարհանման ժամանակ կազմակերպվող միջոցառումների ֆինանսավորման համար: Նախատեսված թվի ու փաստացի ծախսված թվի տարբերությունը կապված է անհրաժեշտության դեպքում իրավիճակին արագ արձագանքելու և լուծում տալու համար պահանջվող միջոցները հասանելի վիճակում պահելու կարիքով:

2) Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ ծառայություն՝ /85.25%/ 29 282 900 ՀՀ դրամ

Այս ոլորտում ծախսերի թերակատարումը պայմանավորված է հինականում Զրամատակարարում բյուջետային տողով Տեղի ոռոգման ներտնտեսային ցանցի 3-րդ փուլի շինարարական աշխատանքների համար նախատեսված գումարների ծախսման ժամանակագրական առումով հետաձգմամբ: Ֆինանսավորումը փաստացի կատարած աշխատանքների համար կշարունակվի 2024 թվականի ընթացքում:

3) Հանգիստ, մշակույթ և կրոն՝ /58.8%/ 7 771 600 ՀՀ դրամ

Այս ոլորտի ծախսային թերակատարումը պայմանավորված է որոշ ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների, դոնոր կազմակերպությունների ներգրավման հետ կապված դեռևս ձգվող փնտրտուքներով:

4) Սոցիալական պաշտպանություն՝ /57.28%/ 2 405 900 ՀՀ դրամ

Համայնքի սոցիալապես խոցելի խմբերի համար նախատեսված գումարները տնտեսվել են սահմանամերձ բնակավայրերին բարերանների, դոնոր կազմակերպությունների, պետության կողմից տրամադրված նպատակային օգտագործման համար նախատեսված օժանդակ միջոցների հաշվին:

Առաջարկություններ

Իրականացված վերլուծության արդյունքում պարզվել է, որ բյուջեի կատարողականը բոլոր էական առումներով հիմնականում ճշմարիտ է ներկայացնում Տեղ համայնքի 2023 թվականի բյուջեի կատարման եկամուտների և ծախսերի մասին 2023 թվականի ընթացքում և դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա իրական պատկերները՝ «Բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան:

Սակայն առավել արդյունավետ և արդյունքահեն բյուջեի ձևավորման նպատակով առաջարկում ենք.

- Հաջորդ տարիների համար բյուջեի նախագծման գործընթացում վերլուծվող ցուցանիշների մշակման հիմքում դնել որոշակի չափանիշներ, որոնցից են՝ ճշտությունը (հնարավոր է արդյոք ժամանակի ընթացքում պարզել ցուցանիշի ճշտության աստիճանը), Կայունությունը (եթե ցուցանիշի գնահատումը պարբերաբար կրկնվի, արդյոք արդյունքները կայուն կլինեն), Ամբողջականությունը (արդյոք ցուցանիշը տալիս է իրավիճակի ամբողջական պատկերը), Վերահսկելու հնարավորությունը (արդյոք օգտագործողը կարող է վերհսկել և կարգավորել ծառայության ֆունկցիոնալ ցուցանիշները), Համեմատելիությունը (կարող է արդյոք ցուցանիշն օգնագործվել այլ ժամանակահատվածում կամ այլ տարածաշրջանում գնահատված ցուցանիշների հետ համեմատության համար) և այլն:
- Ֆինանսական վիճակի բարելավման նպատակով՝ կատարել ճշգրտումներ անշարժ գույքի հարկի և փոխադրամիջոցների գույքահարկի բազաներում՝ ապահովելով բյուջեի մուտքերի կանխատեսելիությունը:
- Վերլուծել և կազմել նախորդ տարիներից կուտակված ապառքների հավաքագրման ժամանակացույց, որի հիման վրա ձևավորել առավել իրատեսական հավաքագրելի եկամուտների ցուցանիշներ:
- Կատարել Բյուջեի միջոցների հաշվին պահվող նախադպրոցական, արտադպրոցական և կոմունալ կազմակերպությունների առանձին ցուցանիշների մանրամասն վերլուծություններ:
- Ապահովել իրականացվելիք ծախսերի մասով հիմնավորվածության և անհրաժեշտության աստիճանների վերլուծություններ:

16 փետրվար 2024թ.

«ՓԵՐՖԵԲԹ ԱՌՈՂԻՏ» ՍՊԸ-ի տնօրեն

Handwritten signature in blue ink.

Ա. Բաբայան